

CZEŚĆ 1

Historia pieniądza polskiego

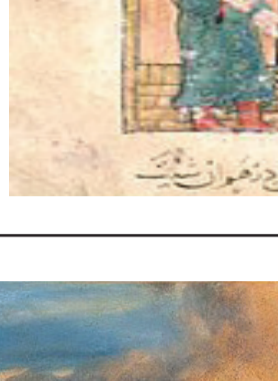
ŚREDNIOWIECZE (X-XV wiek)

**PRZED
POWSTANIEM
PAŃSTWA POLAN
VII-IX WIEK**

Mało kto używa monet, handel jest głównie wymienny, płaci się skórą, solą, wyrobami rzemieślniczymi. Garść skór z niemieckiego nazywana jest „Greif”, a słowo to z czasem nabiera słowiańskiego brzmienia „grzywna”. Walutą są też płaty płótna i tak powstaje słowo „płacić”.

Walutą są też płaty płótna i tak powstaje słowo „płacić”.

Srebrny dirhem.
Moneta arabska.

**RZĄDY PRZODKÓW
MIESZKA I
IX-X WIEK**

Na ziemiach przyszłej Polski coraz większą popularność zyskują monety z kruszcu. Wszystkie bite są w obcych krajach, ale nikomu to nie przeszkadza, bo o wartości monety decyduje jej ciężar.

Najwięcej jest srebrnych dirhemów, którymi arabscy kupcy hojnie płacą za główne słowiańskie dobro eksportowe, czyli niewolników.

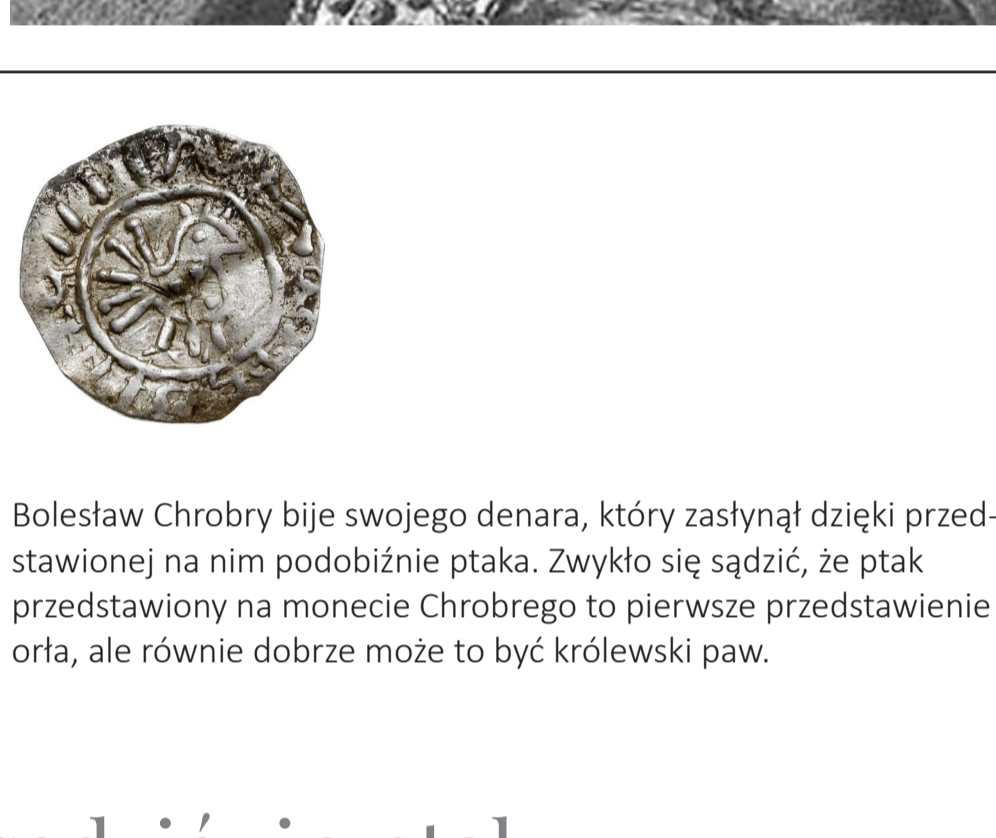

Słowiańscy niewolnicy na targu w Jemenu

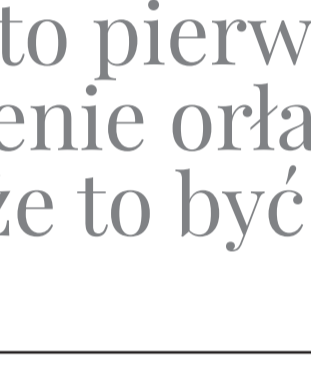

**RZĄDY MIESZKA I
970**

Mieszko I bije własną monetę – srebrnego denara z symbolem krzyża oraz swoim imieniem. To pierwsza polska moneta. Bicie przez władcę swojego pieniądza stanowiło jeden z symboli niezależności państwa. W dodatku moneta Mieszka jest dobra, o dużej zawartości kruszcu.

Mieszko I, wg obrazu Jana Matejki

**BOLESŁAW
CHROBRY
POCZĄTEK
XI WIEKU**

Bolesław Chrobry bije swojego denara, który zasłynął dzięki przedstawieniu na nim podobizny ptaka. Zwykło się sądzić, że ptak przedstawiony na monetcie Chrobrego to pierwsze przedstawienie orła, ale równie dobrze może to być królewski paw.

Zwykło się sądzić, że ptak przedstawiony na monetcie Chrobrego to pierwsze przedstawienie orła, ale równie dobrze może to być królewski paw.

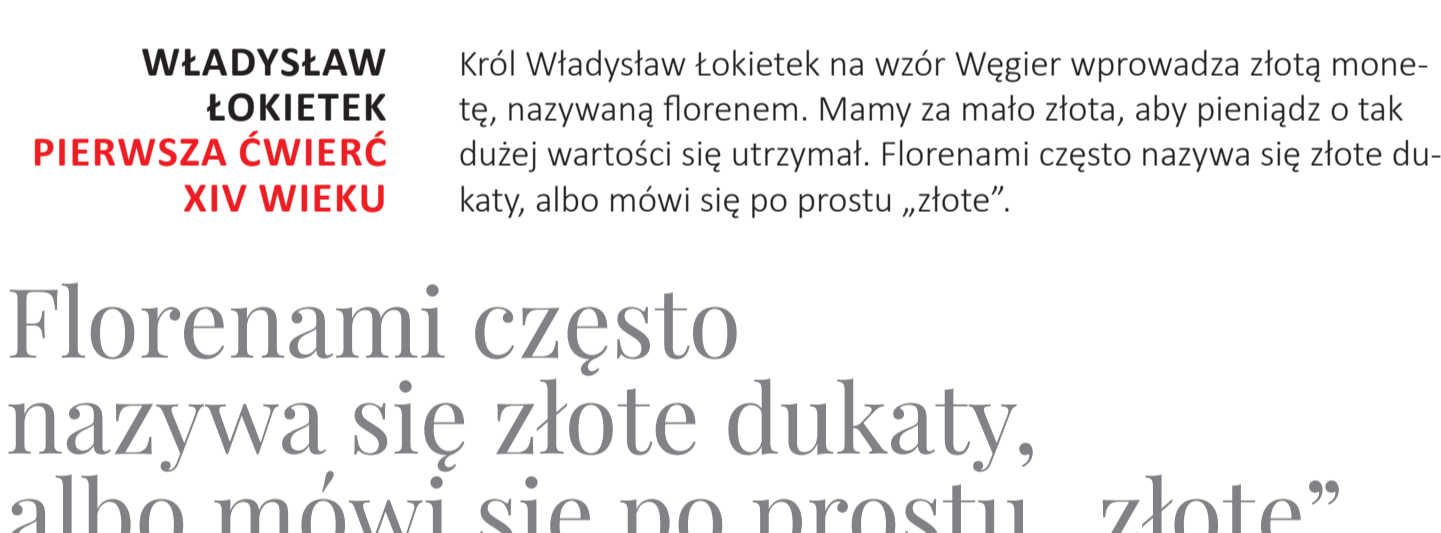
**BOLESŁAW
KRZYWOSTY
PIERWSZA POŁ.
XII WIEKU**

Bolesław Krzywousty wprowadza do Polski brakteaty – monety srebrne jednostronnie bite na cienkiej blaszce, dzięki czemu można sprawnie produkować ich ogromną liczbę. Są większe od denarów, co pozwala umieszczać na nich więcej napisów oraz wyraźniejsze obrazy.

**WACŁAW II
1300**

Na króla Polski koronuje się czeski król Wacław II i wprowadza własną monetę. I tak oto pojawia się grosz, bity ze srebra i mający dużą wartość. Tak duża, że przy polskich, skąpych złotych srebry ciężko ją utrzymać.

**WŁADYSŁAW
ŁOKIETEK
PIERWSZA CWiERĆ
XIV WIEKU**

Król Władysław Łokietek na wzór Węgier wprowadza złotą monetę, nazywaną floreniem. Mamy za mało złota, aby pieniądz o tak dużej wartości się utrzymał. Floreniami często nazywa się złote dukaty, albo mówi się po prostu „złote”.

Floreniami często nazywa się złote dukaty, albo mówi się po prostu „złote”.

Polski grosz Kazimierza Wielkiego (po lewej) i półgrosz.

**KAZIMIERZ WIELKI
1338-1367**

Kazimierz Wielki reformuje system monetarny, starając się ujednolicić go w całym państwie i zmusić do używania tylko krajowej monety. Wprowadza polskie grosze, bite w Krakowie, o mniejszej wartości niż czeskie, dzięki czemu zaoszczędza mnóstwo kruszcu. Zaczyna też bić półgrosze, z dodatkiem miedzi – przodków dzisiejszych groszy.

**KAZIMIERZ WIELKI
1363**

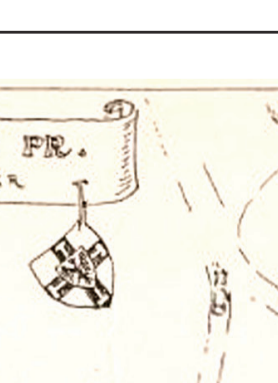
Reformy Kazimierza Wielkiego sprzyjają bogaceniu się poddanych. Jeden z dostojnych gości słynnej ucztu u Wierzyńka otrzymuje dar wartości 100 florenów.

Władysław Jagiełło wg obrazu Jana Matejki

**WŁADYSŁAW
JAGIEŁŁO
KONIEC XIV WIEKU**

Nowy król, nowa dynastia i nowe pieniądze. „Reforma trójkowa” Władysława Jagiełły, dzielący monetą ustawił ternary. Z kolei każdy ternar to trzy srebrne denary.

Denar Władysława Warneńczyka

**WŁADYSŁAW
WARNEŃCZYK
1438**

Za panowania Władysława Warneńczyka najpopularniejszą monetą ponownie staje się denar, niestety w obiegu jest też dużo „klepaczy”, czyli sfałszowanych denarów. Grozi to ekonomiczną katastrofą, dlatego w 1438 roku na zjeździe piotrkowskim ustanowione zostają komisje ścigające fałszerzy.

Półgrosz koronny Kazimierza Jagiellończyka.

**KAZIMIERZ
JAGIELLOŃCZYK
DRUGA POŁOWA
XV WIEKU**

Kazimierz Jagiellończyk wygrywa wojnę trzynastoletnią z Krzyżakami, ale ponosi ogromne koszty, które opłaca, zmniejszając wartość cennych kruszców w monetach. Trudno się jednak dziwić, skoro samo wykupienie Malborka z rąk załogi kosztowało równowartość ponad stu milionów dolarów.

Półgrosz Jana Olbrachta

**JAN OLBRACHT
KONIEC XV WIEKU**

Za panowania Jana Olbrachta pojawia się polski złoty, dzielący się na 30 groszy, czyli pół kopy. „Półkopek” nie istnieje fizycznie, służy tylko do rozliczeń, jest to jednak oficjalne pojawienie się złotówki.

Za panowania Jana Olbrachta pojawia się polski złoty, dzielący się na 30 groszy, czyli pół kopy. „Półkopek” nie istnieje fizycznie, służy tylko do rozliczeń, jest to jednak oficjalne pojawienie się złotówki.

BUTY KOSZTUJĄ
4 POLSKIE GROSZE

KURA KOSZTUJE
1 GROSZ